

वा० रा०

॥ ७६ ॥

॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ अस्तमथाभिकाक्षिणः रात्रौ रक्षसांबलाधिक्यात् ॥ ४७ ॥ उत्सवमानः ॥ क० ॥ ४२ ॥ इतिरामाभिरा० वा० आ० यु० त्रिचत्वारिंशः सर्गः ॥ ४३ ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ ७६ ॥ युध्यतामिति ॥ १ ॥ निशायुद्धं प्रवृत्तं परस्परं बहुसेनादर्शनजदोषादिति भावः ॥ पौषीपौर्णमास्यां सुवेला रोहणस्य स्पष्टप्रतीतिः ॥ सेनाविभागादिना पौषे कृष्णतीति माघशुक्लप्रतिपदियुद्धारंभे बहुदिनपर्यंतं संकुलं युद्धं सामान्येन उक्तं ॥ तदुत्तरदिने चेदं निशायुद्धं प्रवृत्तं ॥ ततो जज्ञे महायुद्धं संकुलं क

भलैश्चान्यैर्गदाभिश्च शक्तितो मरसायकैः ॥ अपविद्वैश्चापिरथैस्तथासांग्रामिकैर्हयैः ॥ ४३ ॥ निहतैः कुंजरैर्मत्तैस्तथावानरराक्षसैः ॥ चक्राक्षयुगदंष्ट्रैश्च भग्नैर्धरणि संश्रितैः ॥ ४४ ॥ बभूवा योधनं धोरंगो मायुगणसेवितं ॥ कबंधानि समुत्पेतुर्दिक्षु वानररक्षसां ॥ ४५ ॥ विमर्दतुमुले तस्मिन् देवासुररणोपमे ॥ ४६ ॥ निहन्यमाना हरिपुंगवैस्तदानीं शाचराः शोणितगंधमूर्च्छिताः ॥ पुनः सुयुद्धं तरसा समाश्रिता दिवाकरस्यास्तमथाभिकाक्षिणः ॥ ४७ ॥ इत्यार्षे श्रीरा० वा० आ० यु० त्रिचत्वारिंशः सर्गः ॥ ४३ ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ ७६ ॥ युध्यतामेव तेषां तु तदा वानररक्षसां ॥ रविरस्तंगतो रात्रिः प्रवृत्ता प्राणहारिणी ॥ १ ॥ अन्योन्यं बहुवैराणां धोराणां जयमिच्छतां ॥ संप्रवृत्तं निशायुद्धं तदा वानररक्षसां ॥ २ ॥ राक्षसो सीति हरयो वानरो सीति राक्षसाः ॥ अन्योन्यं समरे जघ्नुस्तस्मिन् स्तमसिदारुणे ॥ ३ ॥ हतदारयचैहीति कथं विद्रवसीति च ॥ एवं समुत्तुलः शब्दस्तस्मिन् सैन्ये तु श्रुश्रुवे ॥ ४ ॥ कालाः कांचनसन्नाहास्तस्मिन् स्तमसिराक्षसाः ॥ संप्रवृश्यंत शैलेन्द्रादौ नौषधिवना इव ॥ ५ ॥ तस्मिन् स्तमसि दुष्पारे राक्षसाः क्रोधमूर्च्छिताः ॥ परिपेतुर्महावेगा भक्षयंतः प्लवंगमान् ॥ ६ ॥

पिरक्षसां ॥ मध्याह्ने प्रथमं युद्धं प्रारब्धं प्रतिपद्य भूदिति पादोक्तेः ॥ अत्र प्रकरणे तमसि दुष्पारे तमसिदारुणे इति वारं वारं वाल्मीक्युक्तेरिदं रात्रियुद्धं कृष्णपक्षांत्यदिनेष्विति प्रतीयते अत्र तत्वं वक्ष्यामः ॥ २ ॥ ३ ॥ हत इदं हते लोटि मध्यमपुरुषबहुवचनं हननं कुरुतेत्यर्थः ॥ दारय विदारणं कुरु ॥ एहि आगच्छ ॥ कथं विद्रवसि कथं पलायसे एवं तुमुलः शब्दस्तस्मिन् सैन्ये श्रुश्रुवे ॥ ४ ॥ कालाः कृष्णवर्णाः कांचनसन्नाहाः सुवर्णकवचाः ॥ ५ ॥ ६ ॥

यु० कां०

॥ ७६ ॥